

Meedoen is belangrijker dan winnen...

13 oktober 2009

door: Jan Janssens

Meedoen is belangrijker dan winnen... Laten we die olympische gedachte maar koesteren bij de pogingen om de Spelen naar Nederland te halen, want de kans dat dit lukt is niet zo heel groot en moeilijk te beïnvloeden. Dat bleek vorige week maar weer toen het IOC in Kopenhagen bijeen in al zijn wijsheid besloot om de Spelen van 2016 toe te kennen aan Rio de Janeiro. Van de vier kandidaat-steden op de shortlist had Rio veruit de minste papieren. Madrid en Tokio scoorden op vrijwel alle onderdelen van de evaluatie veel beter dan de Brazilianen, en ook Chicago had over het geheel genomen een betere uitgangspositie.

Hoe is het Rio dan toch gelukt? Waren het de gepassioneerde woorden van president Lula die indruk maakten op de IOC-leden, of de grote wereldkaart met olympische steden die de Brazilianen toonden en die akelig duidelijk maakte dat de olympische familie stelselmatig twee continenten had overgeslagen, waaronder Latijns-Amerika? Had Madrid van meet af aan eigenlijk weinig kans, omdat het niet zo niet voor de hand lag dat de Spelen direct na London 2012 opnieuw in Europa zouden worden gehouden? Samaranch himself suggereerde achteraf dat andere continenten daar vast weinig voor voelden en dat de Europese landen die hun zinnen hebben gezet op het gastheerschap in 2020 of 2024 de Spaanse kandidatuur natuurlijk ook niet steunden. Kon Chicago het niet worden omdat de Amerikaanse regering geen financiële garanties afgaf? Of omdat veel IOC-leden net als onze eigen Hein Verbruggen onvrede zouden hebben met de hoge financiële afdrachten aan het USOC? Was de missie van de Obama's bij voorbaat gedoemd te mislukken? En waarom zijn de spelen niet aan Tokio toegekend? Hebben de Aziaten toch niet genoeg passie aan de dag gelegd? Het blijft gissen.

De eerste selectie vond plaats op rationele gronden. Doha, Baku en Praag vielen toen af . Maar de uiteindelijke besluitvorming heeft meer weg van een tombola. Kijk naar de cijfers.

Kandidaatstad	1e ronde	2e ronde	3e ronde
Rio de Janeiro	26	46	66
Madrid	28	29	32
Tokio	22	20	
Chicago	18		

Wat zijn de overwegingen van de IOC-leden die in de eerst ronde op Chicago stemden om zich in de volgende ronde massaal achter Rio op te stellen? Waarom trokken twee leden juist toen hun steun voor Tokio in? Bij de toewijzing van de spelen aan Londen vier jaar geleden kon nog worden gedacht aan geo-politieke motieven. Toen gingen na de eliminatie van Moskou die stemmen grotendeels naar Madrid en niet naar New York, Parijs of Londen. Ook gingen even later veel stemmen van New York naar Londen. Zie het schema.

Kandidaatstad	1e ronde	2e ronde	3e ronde	4e ronde
Londen	22	27	39	54

<i>Parijs</i>	21	25	33	50
<i>Madrid</i>	20	32	31	—
<i>New York City</i>	19	16	—	—
<i>Moskou</i>	15	—	—	—

Maar ook toen speelden ongrijpbare, meer irrationele factoren waarschijnlijk een rol. Volgens onbevestigde bronnen zou een Grieks IOC-lid in de derde ronde per ongeluk op een verkeerd stemknopje hebben gedrukt waardoor niet Madrid maar Parijs een stem kreeg en Londen uiteindelijk kon winnen van Parijs. Londen zou het in de finale ronde tegen Madrid hebben afgelegd omdat in ieder geval twee Finnen dan anders zouden hebben gestemd. De Finnen waren namelijk geschoffeerd door een uitspraak van Jacques Chirac die daags voor de stemming verklaard had dat men beter niet op de Engelsen kon stemmen omdat de Britse keuken heel erg was, en alleen het Finse eten nog minder smakelijk was.

Achteraf is het makkelijk om te verklaren waarom de Engelsen wonnen. Mike Lee, destijds verantwoordelijk voor communicatie en pr van Londen Olympic Bid (en nu ook betrokken bij het bid van Rio de Janeiro), deed dat onlangs tijdens het EASM congres in Amsterdam. Hij hamerde op de 'compelling London 2012 narrative', het overtuigende verhaal dat de Britten aan het IOC hadden voorgehouden. Daarin - zo vertelde hij - was de nadruk gelegd op Londen als moderne wereldstad, als mondiaal centrum voor de media, en bovenal als een metropool die de spelen kon organiseren die de jeugd over de hele wereld zouden inspireren. Ik kreeg de spreekwoordelijke tranen in mijn ogen bij het zien van het promofilmje waarbij jongetjes in Zuid-Afrikaanse *townships* aan de buis gekluisterd waren, kijkend naar de Olympische Spelen in Londen. Diezelfde tranen zullen de IOC-leden op hebben voelen komen bij de slotpleidooien van de vier kandidaat-steden in Kopenhagen vorige week.

Daar sprak bijvoorbeeld Michelle Obama over haar jeugd en over haar vader met multiple sclerose die zijn dochter had aangespoord tot grote daden: *"Today I can dream. I'm asking you to choose Chicago, I'm asking you to choose America. I'm also asking as a daughter. See, my dad would have been so proud to witness these games in Chicago"*. Oud FIFA-baas en Brazilaans IOC-lid Joao Havelange zweefde ook al even weg: *"I dream of history being made in 2016, the first Games in South America."* Hij vroeg zijn IOC-companen om het mogelijk te maken dat hij zijn honderdste verjaardag zou vieren tijdens de spelen van Rio in 2016. Daarmee bracht hij de IOC-leden mogelijk in een lastig parket, want even later kwam erevoorzitter Antonio Samaranch: *"I know that I am very near the end of my time. I am 89 years old."* Met andere woorden: gun Madrid de spelen, nu het nog kan. Ook de Japanners tenslotte, schuwden de sentimenten niet. Zij duwden een 15-jarig turnstertje het podium op om het concept van de duurzame spelen aan de man te brengen: *"I'm not a head of state. I represent a group bigger than any nation: today's youth. Your future Olympians. Or maybe not. I have friends all over the world. But not many are interested in sport like me. There are too many distractions. When we talk about the future, we all agree that it's pretty scary. Lots of things worry us. Like climate change and the environment."* Een stuk of tien Japanse delegatieleden die na haar het woord voerden, verwezen naar de wijze woorden van het meisje.

Het moet een adembenemend schouwspel geweest zijn: vier delegaties met topsporters, hoge officials, presidenten (VS en Brazilië), ministers-presidenten (Japan en Spanje) en zelfs een koning (Spanje) die elk op hun beurt de loftrompet steken over de sport in het algemeen en de Olympische Spelen in het bijzonder. Allemaal vele jaren in touw geweest en miljoenen gespenseerd om goede

plannen te maken en dan tot slot nederig op de knieën voor Jacques Rogge. Staatshoofden die vragen soms bijna smeken om de spelen te mogen organiseren omdat het zo goed is voor het zelfvertrouwen van het volk... Maar ook omdat het een katalysator is voor sociale en economische ontwikkeling. Omdat het goed is voor, enfin u kent ze wel, die 'compelling narratives'. En dan maar wachten op de uitslag van de tombola.

Jan Janssens is lector Sportbusiness Development bij de opleiding Sport, Management & Ondernemen aan de Hogeschool van Amsterdam.